

Teksten viering Ekklesia Tilburg | zondag 20 maart 2022

De vijf die bloeien zal

Simone Snakenborg

Lied: Deze wereld omgekeerd I-184

Inleiding

Goedemorgen en welkom op deze derde zondag van de veertigdagentijd.
Ging het vorige week over wonderen en mysteries. Over serieuze en knotsgekke hartsgeheimen. Vandaag zijn we weer afgedaald naar het aardse.
Naar, ik zeg het maar even bot, naar 'landje pik' in het Midden-Oosten, naar een grote belofte en naar praktische landbouwproblemen van een wijngaardenier.

Het gaat vandaag over veroveren, beloven en groeien.
Geladen begrippen op deze 25ste dag van de oorlog in Oekraïne.
Vandaag gaat het daarom over oorlog en vrede in lijdenstijd.
En over onszelf.

Maar laat ons eerst stil worden.
En ons keren tot ons zelf.

Gebed

Enige, Wees hier aanwezig
Spreidt uw lichtadem uit over onze schouders
als een beschermende mantel.

Blaas uw lichtadem in onze harten
opdat wij open worden
en warm.

Wees aanwezig in onze woorden,
onze liederen en gebeden.
In wat wij niet zeggen
maar geloven en hopen.
in Uw naam.

Lied: Lied van het woord II-90

Lezingen

Lezing: Exodus 6,2-8

Lied: Het lied van de Heer in ons midden I-81

Lezing: Lucas 13,1-9

Ter overweging

“Je hebt mensen van de vrede en mensen van de oorlog”, zo schreef Michiel Driebergen op zaterdag 5 maart voor [Trouw](#). In de week ervoor was hij met een groep tieners en drie hulpverleners en hun gezinnen op de vlucht geslagen van oost naar west Oekraïne. Met een konvooi van drie auto’s trokken ze voor de bombardementen uit.

Ik lees graag een klein stukje voor van het artikel om uit te leggen wat hij bedoelt. “De mens van de vrede slentert ontspannen rond op straat. Hij heeft oog voor de schoonheid om hem heen. (...) Hij stapt zorgeloos een café binnen, bestelt er cappuccino en eet er een taartje bij. De mens van de oorlog jaagt zichzelf voort, zonder op de mensen om hem heen te letten. Hij is koortsachtig op zoek naar iets wat niet te vinden is, en ontvangt voortdurend angstige berichten uit de wereld die hij achterliet. Ook ik was een mens van de oorlog geworden. En ik begreep de mensen van de vrede niet meer. Zien zij het niet? Hoe kun je naar een café gaan en cappuccino bestellen?”

Oorlogsmensen en vredesmensen, in Oekraïne zijn ze, en overal ter wereld. En hoogst waarschijnlijk zitten ze ook in een ieder van ons, Laten we vanuit dit uitgangspunt een kort gedachte-experiment doen.

Want hoe zou een mens van de oorlog onze eerste lezing interpreteren en hoe zou een mens van de vrede dit doen? De vredesmens in het café en de oorlogsmens in een schuilkelder.

De mens van de vrede kan steun ontleen aan de passage uit Exodus. “Ik heb mijn verbond gesloten met jullie”, zo zei de Enige tegen Mozes. “Ik zal jullie uit je slavenbestaan bevrijden” en “verlossen” “Ik zal jullie God zijn.” Oftewel, ik interpreteer vrij: door Mij kunnen jullie leven in vrede, want ik zal jullie beschermen en zorgen voor een leefomgeving. Zoiets misschien, zal de vredesmens interpreteren. Woorden in het hart gepland van mensen, woorden die moed en kracht uitstralen voor dat volk op de vlucht uit Egypte.

De mens van de oorlog daarentegen is schrikachtig en alert: beducht op gevaar en onverwachte gebeurtenissen. “Met opgeheven arm zal ik jullie verlossen en de Egyptenaren zwaar straffen”, zo leest de oorlogsmens in dezelfde tekst. “Ik zal jullie naar het land brengen dat ik onder ede aan Abraham, Isaak en Jakob beloofd heb; dat land zal ik jullie in bezit geven.”

Dezelfde tekst, dezelfde God. Die de vluchtelingen beschermt en voor hen opkomt. Maar jee, wat een verschil hoe het overkomt als je op je hoede bent voor raketinslagen en dagen en nachten doorbrengt in een metrostation of een schuilkelder.

Dan voel je geen vertrouwen en vrede meer, maar dan probeer je alles een stap voor te zijn. Dan vallen je hele andere dingen op: wat gebeurt er als de Enige zijn arm

opheft? En wie van ons moet nu gaan vechten om dat land te veroveren dat ons is beloofd?

Vredesmensen en oorlogsmensen, ze leven in Oekraïne, ze leven in ons allemaal. In de zwangere vrouw uit de kraamkliniek die zeven dagen geleden werd gebombardeerd zit een oorlogsmens en een vredesmens, in de Russische dame die een papier omhoog hield tijdens het journaal van de staatstelevisie en óók in Poetin zitten oorlog en vrede in zijn hoofd en hart verweven. In ieder slecht mens zit een goed mens, zoals in iedere vrucht een bloem verborgen kan zitten. Oók in Poetin, ook in ons. In iedere oorlog zit vrede.

De parabel die Jezus ons zojuist heeft verteld, sterkt mij in deze opvatting. Goed of kwaad, oordeel niet. Want het kan jou ook overkomen. Van vredesmens kun je zomaar een oorlogsmens worden. Angstig en alert om van daaruit te vluchten, te verdedigen en erger nog: aan te vallen en 'oorlogsdingen' te doen.

Pilatus heeft, zo lazen wij, – en daarin herkennen we de brute heerser die hij moet zijn geweest – Galileeërs omgebracht. Aan wordt Jezus gevraagd wat hij daarvan vindt: hadden ze dit op één of andere wijze verdiend? Jezus antwoordt dan met een parabel, die van de vijgenboom.

In een wijngaard staat een vijgenboom die al drie maanden geen vruchten voortbrengt. De eigenaar stelt de wijngaardenier voor om de boom om te hakken. Deze pleit voor nog één jaar uitstel. "Als hij dan geen vrucht brengt, hak hem dan maar om". Geef hem nog een kans, die vijgenboom. Misschien doet hij het volgend jaar beter. Oordeel niet op basis van wat je nu ziet.

Een vijgenboom is ook in de tijd en streken van Jezus een veel geziene boom. Hij komt oorspronkelijk uit Azië en bloeit in warme streken drie keer per jaar. Het is ook echt een echt Bijbelse boom: sterk, die duizenden jaren symbool staat voor vruchtbaarheid, stabiliteit en verandering. In bijbelse taal betekent 'onder de vijgenboom zitten': er is vrede en veiligheid in het land. Natuurlijk, we hadden het kunnen weten: Jezus, de mens van de vrede.

De vrucht van de vijgenboom is eigenlijk niet de vijg. De vijg is eigenlijk een peul waarin in hele kleine bloemetjes zitten die allemaal één vruchtje met één pit hebben geproduceerd. Een miraculeus biotoopje dus in een groene schil. En om het nog magischer te maken: in wilde vijgen uit warme streken zitten vaak ook vergane delen van mannelijke wespen. De bloemen in de peul willen namelijk alleen maar bevrucht worden door vrouwelijke wespen. En die kunnen na de daad de peul uit en vrijuit gaan.

De mens is een vijgenboom met leven dat vrucht draagt. Zo vertelt Jezus ons met deze parabel. Veroordeel dus niet hun daden van nu, maar geef ze een kans. De

vrede smens én de oorlog smens. Want allebei hebben ze een bloemenhart, van waaruit ze ooit zullen gaan leven en spreken.

Ooit zal de vijg gaan bloeien en spreiden nieuwe takken, bladeren en vruchten van vrede zich uit over een nieuwe aarde.

Hoeveel lijden er ook is in het nu. Hoe zwaar ook het kruis dat op jouw schouders terecht zal komen op de weg die komen gaat.

Ooit zal er vrede in overvloed zijn.

Zal in iedere oorlog smens de vrede smens weer opstaan.

Want de Enige heeft met ons een verbond getroffen. Een belofte die stáát.

Om ons te behoeden en te leiden naar dat land van Licht.

Zo moge het zijn.

Lied: Boom geplant aan stromen III-185

Gezongen tafelgebed: Beeld en gelijkenis II-10

Voorbeden

Acclamatie: Keer u om (2x)

Wij bidden voor mensen van oorlog
in Oekraïne of waar ter wereld ook
die leven in angst,
niet weg kunnen komen,
alles vernietigd zien worden voor hun ogen.
Die niet weten hoe lang dat lijden nog duurt,
die geen dag meer kennen,
maar eindeloze nacht.

Enige, plant een bloemenhart
in ieder van hen.
Dat troost biedt en veerkracht geeft
en helpt groeien naar uw Licht.

Acclamatie: Keer u om (2x)

Wij bidden voor mensen van vrede
in ieder land en waar ter wereld ook.
Die gelukkig zijn met hun alledaagse dingen.
en het onrecht in de wereld vergeten.

Enige, plant een bloemenhart
in ieder van hen.

Dat opent voor het onrecht in de wereld
en help groeien naar uw Licht.

Acclamatie: Keer u om (2x)

Wij bidden voor mensen zoals wij,
met oorlog en vrede in ons hart.
Die machteloos toezien hoe een land wordt verscheurd
Die het verdriet en de onrecht voelen
en bijna hun vuisten willen ballen.
Want waarom gebeurt dit
en waarom laten wij het toe?

Plant een bloemenhart in ieder van ons.
Opdat wij de vrede laten bloeien
op de kale rotsen van de oorlog.
Opdat wij niet ophouden om zonnen op te hangen
in die eindeloze nacht van geweld.

AMEN

Slot

Met de vlucht van de journalist Michiel Driebergen, de tieners en de drie gezinnen is het goed afgelopen. En ik heb goede hoop dat dat ook zo zal blijven. Op de derde dag trok het konvooi door het gebergte de Karpaten. De tieners werden veilig afgeleverd bij vrijwilligers in een stil dorp. De gezinnen van de hulpverleners vonden een heenkomen in steden waarvandaan je de grens met Slowakije kunt zien. Een verslaggever met een bloemenhart vergat zijn eigen belangen, want hij moest eigenlijk op zijn post blijven in het oorlogsgebied. Maar hij was als chauffeur onmisbaar en trok met een busje vol tieners met de oorlog op de hielen door het land.

Een oorlog kunnen wij in ons eentje niet tegenhouden. Maar de vrede verspreiden ... dat is wat hij kunnen. Altijd opnieuw leven en spreken vanuit ons bloemenhart.

Mag ik je uitnodigen om te komen staan als dat lukt, om samen om de zegen van de Enige te vragen.

Zegen

Moge de Enige ons zegenen,
moge mensenzoon ons heel maken,
moge de Geest ons verlichten
en ons ogen geven om mee te zien,
oren om mee te horen
en handen om Gods werk mee te doen,
voeten om mee te lopen
en een mond om woorden van genade te spreken,

En moge de engel van de vrede over ons waken
en ons tenslotte leiden op onze levenslange reizen.
met die kleine spiegeling,
dat visioen van uw Licht.

Amen.

Slotlied: Op mijn levenslange reizen II 75